

Fesztiválra megy a balett

Az Isthar kapun át

Irakból kapott meghívót a szegedi balettegyüttes: az idén másodszor rendezik meg a babiloni nemzetközi fesztivált, amely zenekarok, operatársulatok, balett- és folklóregyüttesek seregléje. *Bokor Roland*tól, a szegedi együttes vezetőjétől megtudtuk, hogy az idén három balett-társulat szerepel Babilonban: a lyoni, a Leningrádi Modern Balett és a szegediek. A tavaly első ízben megtartott fesztiválra még több mint 60 országból hívtak művészeket Irakba: az idén rövidebb ideig tart, s kevesebb résztvevővel bonyolódik a művészeti találkozó: 28 ország művészei lépnek fel a 4 ezer 500 nézőt befogadó, arényszerű színházban, szeptember 22-től október 2-ig.

A fesztivál alapítója, igazgatója, egyúttal az ország kulturális miniszterhelyette-

se, s ráadásul maga is alkotó művész — rendkívüli érdeklődéssel fordul a magyar művészethez, érthetően: Budapesten tanult, Bartók tanítványaként, zeneszerző. A magyar zene követeiként számotartott zeneszerző és előadóművész, *Munir Bashir* kitűnően beszéli nyelvünket, és folyamatosan tájékozódik a magyar művészet életéről. A mindössze egyesztendő szegedi együttes tavalyi bemutatkozásának sikerét vehette hírül, s nemcsak meghívót küldött, hanem művével gazdagította a balettegyüttes repertoárját. Különleges hangszereket megszólaltató zenéjére *Saad Munir Bashir*, a fia — aki szintén Pesten tanul — készített koreográfiát. Az új, Isthar című darabot az utazás előtt, tegnap este bemutatták a szegedi közönségnek is a nagyszínházban. Babilonban ezzel

egészül ki a tavalyi balettest műsora. A fesztiválbe-mutató (27-én lesz) után, szeptember 28-án a bagdadi operában is fellép a szegedi együttes. Szeptember 30-án érkeznek haza, s október 8-án már premier lesz a Kisszínházban: a *Találkozás* című esten kamaraműveket mutatnak be.

Az új szezonban hat új taggal dolgozik tovább a szegedi balett: *Éliás Zsuzsa* a pécsi együttes szólistája volt, *Kiss Stefánia* a Staats Operától, *Kovári László* a balettintézetből érkezett, *Prepeliczay Annamária* előbb a pécsi, majd a győri együttes tagja volt. *Pataki András* szintén a Győri Balettől szerződött át. Szeged testvérvárosában, Odesszában volt primabalerina *Elvira Karavajeva*, négy éve balettmester: ebben a szezonban Szegeden dolgozik. S. E.

Könnyű, finom, fényes

A Budapesti Pamutnyo-móipari Vállalat a múlt héten mutatta be divatajánlatát 1989 tavaszára-nyarára. Az a tény, hogy — több nagy múltú vállalat összevonásával — éppen nyed-százada született meg a nagy múltú vállalat összekülönösebb hangsúlyt a divatbemutatón és az azt megelőző sajtótájékoztatón.

Annál inkább tájékoztattak a vállalatvezetők piacuk helyzetéről. Termelésük fele jut el a hazai boltokba, illetve a továbbfeldolgozóhoz. Így az országhatárokon belüli forgalommal kapcsolatosan a vállalat kereskedői is sokat emlegetik mostanság a fizetőképes kereslet csökkenését. Ágyneveket például három minőségi- és árkatagóriába sorolják. Gyönyörűek, csodaszépek a szaténból készült garnitúrák. De könnyű megjósolni, hogy magas árak miatt nem egyhamar keresik majd a tömegek ezeket.

A termelésük 50 százaléka kerül közvetlenül exportra. Évente 20 millió dollárt és 30 millió rubelt kasszíroznak. A piaci pozíciók tartásához (netán erősítéséhez) elengedhetetlen a magasabb műszaki színvonalú gépek beszerzése. Ezért fogott a vállalat a milliárd forintnál is nagyobb összeget kívánó fejlesztésbe. Az újonnan vásárolt gépeknek a döntő része éppen a legnagyobb gyárba, a Szegedi Textil-művekbe kerül. Az olasz ragadókaros, nagy vetületességű szövőgépek egyfajta garanciát jelentenek a termékek piacképességére.

A vállalat dollárbevételeit szinte teljes egészében a fejlett országokból gyűjti. Már évekként ezelőtt kiesett hagyományos vevőkörekből, a háborúzó Irak és Irán. Más afrikai országok fizetőképes kereslete is eltűnt az utóbbi években a Budapesti ügynökeinek a szeme elől. Érdekes, hogy új vásárlóikként jegyzik az USA, Kanada, Japán és Ausztrália kereskedőit. Legtöbb kelméjüket most is Ausztriában, Angliában, a Skandináv országokban, az NSZK-ban és Franciaországban veszik meg.

A jövedelmezőség szempontjából a konvertibilis valutával fizető vásárlókkal szemben érzik magukat nagyobb biztonságban. A KGST merev árrendszere, a rubelszor-zók és kereskedelem-politikai támogatások bonyolult rendszere és egyre

Budaprint-divat

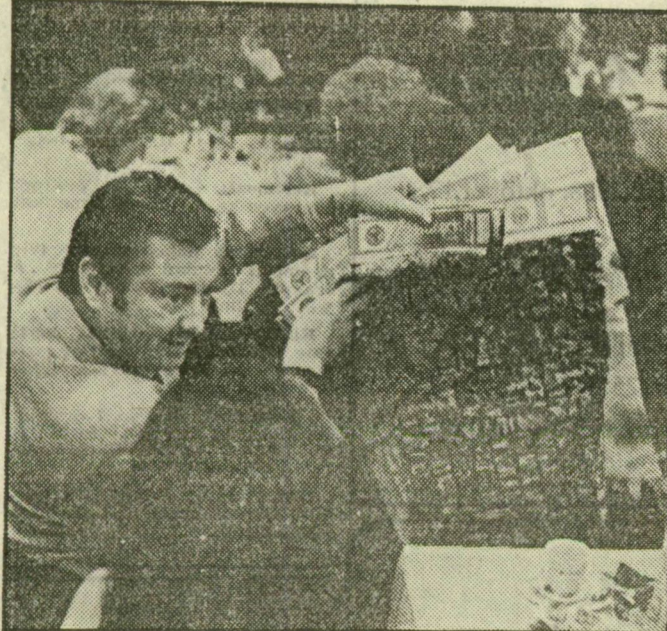
csökkenő mértéke miatti bizonytalanság itt sem húzóerő a gazdálkodásban. Egyébként a vállalat pénzügyi helyzete sem igazán stabil, az utóbbi hónapokban náluk is előfordult a tartozásaik miatti sorban állás.

Hagyjuk most a közgazdasági fejtegetéseket és essen néhány szó a jövő év divatjáról. A lágy esésű, könnyű, finom tapintású, fényes felületű anyagok korszaka lesz 1989 melegebb időszaka. A krepp anyagokat a hagyományos hengernyomás helyett saját szabadalmú rotációs technológiával színezték, így új színek

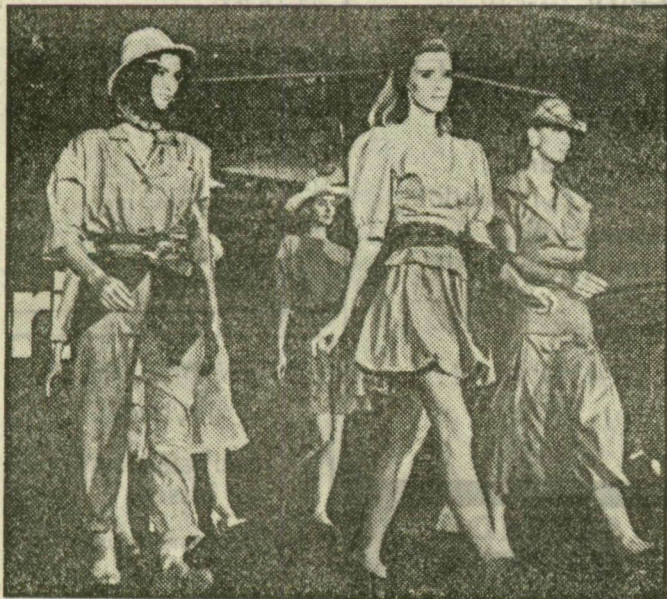
és mintázatok kerülhetnek holgyeink ruhatarába. Továbbra is kedveltek lesznek a gyűrű felületek, ahogy a kereskedelmi igazgató fogalmazott: „a mintha megázott volna”-ruhák. A virágos, nagy mintájú szövetek is sok vevőre számíthatnak. A leggyakrabban emlegetett Budapesti szövetek pedig valószínűleg a következők lesznek a boltokban: Casablanca (elegáns színek és diszkrét minták), India-Sumatra (sötétzöld az uralkodó árnyalat és a dzsungelvilág növényformái) és Las Vegas (élénk, rikító színek, mértani ábrák).

A Budapesti — 2 év után — ismét részt vesz az e hét péntekén nyitó őszi Budapesti Nemzetközi Vásáron.

Böle István

Kelmévalaszték a sajtótájékoztatón

Schmidt Andrea felvételei

Modellek, „Szahara”-vonallakkal

A költő szerelme

Hoffmann meséi
a Szegedi Nemzeti Színházban

Róti Csaba (Hoffmann) és Szonda Éva (Miklós-Múza)

konstrukció szolgál később Spalanzani, majd Crespel tanácsos házaként is, meglehetősen bonyolult, de igen frappáns játéklehetőségeket teremtve a szereplőknek (kivált az igen jól felépített, valóban mágikus hatást keltő *Antonia*—Mira-kel epizódban, ami szerintem az egész produkció művészi csúcsteljesítménye), ám a velencei képből kiábrándítóan kulisszaszerűvé válik, elveszti korábbi karakterességét, és érdekeltelenedik. Különös módon a kosztümtervezőnek sem sikerült igazán megoldania ezt a jelenetet: Giulietta köntöse — tetszetős anyaga ellenére — jobbára otthonka, ahelyett, hogy a figura lényegéhez illő, dekoratív és kihívó toalett lenne (holott a manókenalakú és -mozgású *Bajtay Horváth Agót* nem gond öltöztetni!). *Antonia* úde jelmeze viszont kitűnő (csak a szöke páróka színe és formája előnytelen *Vámosy Évának*), ami pedig Olympia ezüstharang-ruhakölteményét illeti, az maga a tökély (és az arckikészítés is páratlanul szép!). Ráadásul *Iván Ildikó* káprázatos mozgáskultúrával, balerínához méltó adottságokkal lepte meg hálás közönségét — éneklésében azonban a biztos magasságok és a perfekt muzikalitás mellett elkelt még szemernyivel több könnyedség és elegancia.

Nagy Viktor friss diploma operarendező, de régi, nagy tapasztalatú gyakorló muzsik, ami partitúraértelmezésen és színészvezetésen egyaránt érzik. Jelenetek egyéniség, aki már főiskolai vizsgarendezéseivel is megkülönböztetett figyelmet keltett — engem a *Bajzásokkal* egyenesen megrendített, *La Mancha* lovagjával meg elbűvölt. Hoffmannja, bevallom, nem

ragadott meg az előbbiekhöz fogható elementáris erővel, jöllehet a tehetség és az önálló gondolkodás bátorsága ezen is átsüt, de valamelyest visszafogottabb a lendület, a mondandó szuggesztivitása. Például, ahogy Miklóst állítja be Múzának, érdekes vállalkozás — ám csak érdekes, és nem több. Pedig szívesen mondanám, hogy meggyőző, ha az lenne. De sajnos, legalábbis számomra, nem az. Még nem. Talán tovább kellene gondolni, elvégre a sajtóbemutató, amit én láttam, a produkció nyilvánosságának első pillanata — és a szegedi Hoffmann remélhetőleg hosszú életű lesz:...

Oberfrank Géza magabiztosan és sok fantáziával irányította az ápolat hangzást, telt színekkel játszó zenekart; a kórus egyetlen apró tempóingadozása, gondolom, a premierláz számlájára írható (az együttes új karigazgatója *Gyúdi Sándor*). Az énekes szólisták közül elsősorban *Szonda Éva* zeneileg és színészeileg egyaránt remek. Miklósát túnt fel — ez az alakítás csupa közvetlenség, finom báj és elevenség. *Iván Ildikó* légtört teremtő egyéniség, *Vámosy Éva* karcos hangjához *Antónia* szöke néhol túlságosan súlyos és megerőltető, de a művésznő bensőséges lírája, kivételes érzékenysége ismét az est maradandó élményének bizonyult. *Bajtay Horváth Agota* szép és vibráló izgalmas Giulietta, előadásának drámai feszültsége van — kár, hogy hangi diszpozíciója a sajtóbemutatót nem túnt kifogástalannak, bár ezt lélekjelenlétével sikerült áthidalnia. A címszereplő *Róti Csaba* a tragikus hoffmanni sors megjelenítésében mondhatni új minőséget hozott, s ez annál is értékesebb teljesítmény, mivel a hangszíne és hajlékonysága helyenként már nem vág egybe a szólam követelményeivel. *Andrejcsik István* viszont a kíváncsnál egyelőre még simább és lágyabb a négy sáttáni figura megformálásában, de jól teszi, ha a sötétebb színek beérését az időre bizza. (Igy, a maga természetesen fiatal hangjával és megjelenésével valóban vetélytársnak minősülő *Lindorf és Dapertutto* — *Coppeli*usnak és *Mirakel*nek pedig nem is biztos, hogy aggasztásnak kell lennie.) Az epizodisták élére *Bárdi Sándor* neve kívánczik — négy sajátos, összetéveszthetetlenül „bárdi” karakterfigurát köszönhetünk neki. *Erdélyi Erzsébet* szép hangú Anya, *Fekete Imre* jól mozgó, kelően egzaltált Spalanzani (*Nathaniel* szöke lamában azcmban a művészeknek vannak problémái). *Kenesei Gábor* Crespel szerepében többet tudott önmagából megmutatni, mint kocsmárosként, *Szakály Péter* viszont *Hermann*ként jobb, mint *Schleim* köntöskében.

Szokatlan, elgondolkodtató előadás az új szegedi Hoffmann. Nem ígér könnyed szórakozást, felhőtlen kikapcsolódást. A költő három szerelme ezúttal igazán nem gálans kaland, hanem egy ember becsapásának, megrablásának és kijátszásának története. *Szikár dráma*, kihámozva a mese köntöséből. Az idő majd eldönti, hogy melyik a maradandóbb Offenbach színpadán: ez a megfogalmazás — vagy mégis a mese...?

Kerényi Mária

Építészeti hetek Újszegeden

A Dél-magyarországi Tervező Vállalat terveiből, megvalósult épületek fotóiból nyílik kiállítás holnap, kedden este 6 órakor a November 7. Művelődési Házban. A kiállítást Takács Máté, a Délterv igazgatója ajánlja az érdeklődők figyelmébe, majd „Mi lesz ved kertvárosunk?” címmel

Újszeged jelenéről és jövőjéről rendeznek fórumot, amelynek vendégei a tervező vállalat igazgatója, és Kiss Lajos városi főépítész. A kiállítás október 3-ig tekinthető meg munkanapokon 10-től este 6 óráig, szerdán és csütörtökön délután 4 óráig.